

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

06 august 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecători – Constantin Alerguș, Petru Moraru,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Digor Filip în numele inculpatului Tanas Mihail, împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, în cauza penală în privința lui

Tanas Mihail Ion,

născut la 04 februarie 1959, originar și domiciliat pînă la reținere în mun. Chișinău, or. Durlești, str. Vasile Lupu 12.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 16 septembrie 2013 - pînă la 17 decembrie 2013 (instanța de fond);*
- 2. de la 13 februarie 2014 - pînă la 18 martie 2014 (instanța de apel);*
- 3. de la 27 iunie 2014 - pînă la 06 august 2014 (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 decembrie 2013, Tanas Mihail a fost condamnat în baza art. 27, 145 alin. (1) Cod penal la 11 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Tanas Mihail, la 06 iulie 2013, în jurul orei 20⁰⁰, aflându-se la domiciliul său, din str. Vasile Lupu 12, or. Durlești, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul omorului unei persoane, dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările lor și admițînd în mod conștient survenirea acestor urmări, în urma unui conflict, acționînd prin intenție directă, l-a agresat fizic pe feciorul său Tanas Ion, aplicîndu-i două lovituri cu un cuțit de bucătărie, în regiunea abdomenului, cauzîndu-i o vătămare gravă a integrității corporale ce prezintă pericol pentru viața

victimei, însă nu și-a dus intenția omorului până la capăt, din motiv că victima a fugit prin grădină și a ieșit în drum.

De către organul de urmărire penală și instanța de fond acțiunile lui Tanas Mihail au fost calificate în baza art. art. 27, 145 alin. (1) Cod penal, adică tentativa de omor intenționat a unei persoane, acțiune ce nu și-a produs efectul din cauze independente de voința făptuitorului.

3. Sentința nominalizată a fost contestată cu apel de către avocatul Digor Filip în numele inculpatului Tanas M., care a solicitat ca acțiunile inculpatului să fie reîncadrate din art. 27, 145 alin.(1) Cod penal în cele ale art. 156 Cod penal, cu stabilirea unei pedepse mai blânde. Avocatul a menționat că învinuirea adusă inculpatului este bazată pe presupuneri, eronat interpretată și unilateral. N-au fost constatate corect împrejurările de fapt, ceea ce a dat o apreciere de drept juridic greșită a faptelor lui Tanas Mihail, calificând acțiunile lui în baza art. 27, 145 alin.(1) Cod penal.

Vătămarea gravă a integrității corporale a victimei, Tanas I., a survenit în mod subit, care a fost provocată de însuși victimă, prin insultările grave și imorale aduse în adresa tatălui său.

În ce privește intenția de a duce omorul până la capăt, apărarea consideră că nu corespunde adevărului, deoarece dacă inculpatul avea această intenție, atunci a avut nenumărate posibilități de a o realiza, chiar și după ce a cerut numărul de telefon de la vecini, el s-a întors în casă pentru a chema ambulanța, unde, la moment se afla partea vătămată. După anunțarea ambulanței inculpatul s-a întors din nou în casă unde dormea feciorul său Tanas Ion și dacă avea intenția să-l omoare el liber putea să-și ducă această intenție până la capăt.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, a fost admis apelul avocatului Digor F. în numele inculpatului, casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Tanas Mihail a fost condamnat în baza art. 201¹ alin.(3) lit.a) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

5. Instanța de apel a constatat că Tanas Mihail, la 06 iulie 2013, în jurul orei 20⁰⁰, aflându-se la domiciliul său, din str. Vasile Lupu 12, or. Durlești, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în urma unui conflict, acționând prin intenție directă, a comis violență în familie, unde, în procesul

unei certe, l-a agresat fizic pe feciorul său, Tanas I., aplicându-i două lovituri cu un cuțit de bucătărie în regiunea abdomenului, provocându-i plagă penetrantă de cuțit a peretelui abdomenului, ce reprezintă o vătămare gravă a integrității corporale.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate inculpatul Tanas M. a săvârșit infracțiunea prevăzute de art.201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, *violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.*

Instanța de apel a conchis că, necătînd la faptul că Tanas M. nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal, vinovăția sa este dovedită prin următoarele probe: declarațiile părții vătămate Tanas I., a martorilor Tanas N., Erezanu A., precum și probe materiale: - raportul de expertiză medico-legală nr. 1611/D din 11.07.2013, rapoartele de expertiză medico-legală nr. 872-873, 162 din 17.07.2013 și 20.07.2013 a corpurilor delictive, raportul de expertiză psihiatrică legală staționară nr. 67s-2013, potrivit căreia Tanas M. a fost recunoscut responsabil de fapta comisă, procesul-verbal de cercetare la fața locului din 06.07.2013 cu tabelul fotografic, procesul-verbal de examinare a obiectelor din 07.07.2013.

Totodată, instanța a menționat că probele nominalizate nu confirmă și nu demonstrează vina lui Tanas M. în comiterea infracțiunii imputate, prevăzute de art. 27, 145 alin.(1) Cod penal precum au fost calificate de către instanța de fond, dar demonstrează vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal.

Instanța de apel a invocat că instanța de fond incorect a concluzionat prezența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 27, 145 alin.(1) Cod penal în acțiunile inculpatului, deoarece tentativa de omor este prezentă numai în cazul săvârșirii ei cu intenție directă sau indirectă, atunci cînd acțiunile inculpatului demonstrează faptul că el a prevăzut survenirea morții, dorea sau admitea aceasta, dar sfârșitul letal nu a survenit din cauza circumstanțelor ce nu depind de voința făptuitorului.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzută la art. 145 Cod penal este săvârșită cu intenție directă sau indirectă. Concluzia privind conținutul intenției rezultă din materialitatea faptei, adică din examinarea tuturor semnelor laturii obiective, precum și din studierea caracterului relațiilor

făptuitor și victimă.

Intenția de a săvârși omorul se poate deduce din următoarele împrejurări de fapt: folosirea unor mijloace apte de a produce moartea (*ținând seama de felul mijloacelor, dimensiunile, soliditatea, greutatea acestora*); locul sau regiunea corporală unde s-au aplicat loviturile ori asupra căreia s-a acționat; numărul, intensitatea și repetabilitatea loviturilor ori a altor acte de violență exercitate asupra victimei; perseverența făptuitorului în exercitarea violențelor; natura relațiilor dintre făptuitor și victimă anterioare săvârșirii faptei (normale, prietenești, de dușmănie); atitudinea făptuitorului după săvârșirea faptei (a încercat să dea un prim ajutor victimei sau a lăsat-o în starea în care a adus-o).

În cazurile în care se exercită violențe asupra victimei, dar se produce doar o lezare a integrității corporale sau a sănătății acesteia, apare problema distincției între *tentativa de omor și una din infracțiunile contra sănătății persoanei*. Astfel, tentativa de omor este posibilă în prezența intenției directe, nu și a celei indirecte. Dacă acțiunile violente ale făptuitorului au condus la vătămarea integrității corporale sau a sănătății, iar decesul victimei nu s-a produs din cauze independente de voința făptuitorului, atunci cele comise vor forma tentativa de omor (în cazul intenției directe) sau vătămarea intenționată - gravă, medie sau ușoară - a integrității corporale sau a sănătății.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că Tanas Mihail a avut toate posibilitățile de a-l omorî pe fiul său, Tanas I., dacă dânsul ar fi avut intenția aceasta, or, după ce i-au fost aplicate loviturile cu cuțitul, partea vătămată a intrat în casă și s-a culcat pe pat, astfel, inculpatul avea toată posibilitatea de a-l omorî pe I. Tanas, care, din cauza vătămărilor corporale care i-au fost provocate de la loviturile cu cuțitul de către inculpatul Tanas M., nu mai putea să opună rezistență, însă, în loc de aceasta, ultimul nu numai că nu și-a continuat acțiunile sale criminale, dar chiar a chemat și ambulanța, fapt ce denotă că dânsul n-a avut drept scop omorul fiului său I. Tanas, a acționat cu intenție indirectă și astfel trebuie să răspundă pentru consecințele infracționale care au survenit, - *vătămările intenționate grave*, prevăzută în componența infracțiunii art. 201¹ alin. 3 lit. a) Cod penal, deoarece dânsul este tatăl părții vătămate I. Tanas, cu care trăiau împreună în același domiciliu.

Prin urmare, din probele administrate în ședința de judecată s-a constatat că inculpatul Tanas M. nu a avut intenția de a săvârși omorul fiului

său Tanas I., nu a urmărit scopul curmării vieții acestuia, iar sfârșitul letal nu a survenit din cauza circumstanțelor ce nu depindeau de voința lui, sau, inculpatul s-a dus la vecini pentru a chema ambulanța, s-a întors înapoi în casă, unde, la moment se afla partea vătămată. Apoi, s-a întors din nou în casă, unde dormea feciorul său Tanas I., iar dacă avea intenția să-l omoare, putea să-și ducă intenția până la capăt, însă nu a făcut-o, ceea ce demonstrează incontestabil lipsa intenției inculpatului Tanas M. de a curma viața feciorului său, Tanas Ion.

Totodată, instanța a menționat că este nefondat argumentul apărării precum că acțiunile inculpatului urmează a fi reîncadrate din prevederile art. 27, 145 alin.(1) Cod penal în cele ale art. 156 Cod penal, deoarece, starea de afect nu poate surveni în cazul aflării făptuitorului în stare de ebrietate, fapt confirmat de însuși inculpat în cadrul instanței de apel, cu atât mai mult, în procesul când părțile se certau, se numeau reciproc, cu cuvinte insultătoare.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești a declarat recurs ordinar avocatul Digor Filip în numele inculpatului Tanas Mihail, care invocând ca temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct.12) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora și pronunțarea unei hotărâri de reîncadare a acțiunilor inculpatului din art. 201¹ alin.(3) lit. a) Cod penal în cele ale art. 156 Cod penal, deoarece atât instanța de fond, cât și cea de apel au dat o apreciere juridică greșită a faptelor comise de inculpat, bazată pe presupuneri și anume în partea ce vizează starea inculpatului la momentul comiterii infracțiunii.

Instanța de apel a argumentat că starea de afect nu poate surveni în cazul aflării făptuitorului în stare de ebrietate, însă concluzia dată nu este confirmată de careva sursă de lege sau medicală. *Stare de efect intoxicație cu alcool este un fel de stare emoțională anormală și denumit afecta în stare de ebrietate (Kudreavțev I.).*

Legea prevede că stare de afect a făptuitorului trebuie să survină în momentul săvârșirii acțiunilor de violență, de insulte grave ori de alte acte ilicite sau imorale de către victimă, sau imediat după astfel de acțiuni ale acesteia, în mod subit. Faptul existenței semnelor descrise este confirmat prin declarațiile atât a inculpatului, cât și a părții vătămate.

Mai mult ca atât, din declarațiile martorului Erezanu Ana, rezultă că Tanas M. în acea zi era agitat, *însă nu era semne că era în stare de ebrietate.* Aceasta înseamnă că inculpatul chiar dacă a fost într-o stare de ebrietate

ușoară, dar nu suficient pentru a nu se controla pe sine, iar partea vătămată nu putea să se deplaseze la ambulanță, deoarece era servit.

Astfel, consideră că inculpatul a acționat cu intenție indirectă și prin urmare dînsul trebuie să răspundă pentru consecințele infracționale care au survenit – *vătămarile intenționate grave*, potrivit componenței de infracțiune prevăzută la art. 156 Cod penal.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, partea vătămată Tanas I. a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat de avocat în numele inculpatului, menționînd că o mare parte din vină o poartă el, deoarece l-a insultat pe tatăl său Tanas M., care aflîndu-se cu cuțitul în mîină, necontrolîndu-și acțiunile sale l-a înjunghiat, astfel, solicită admiterea recursului ordinar declarat, deoarece pedeapsa aplicată tatălui său este prea aspră, iar acesta nu este periculos pentru societate.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea recursului din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 18 martie 2014, în prezența participanților la proces, acuzatorului de stat, inculpatului Tanas M. și avocatului acestuia F. Digor, aceștia fiind anunțați că pronunțarea publică a deciziei motivate va avea loc la 15 aprilie 2014, ora 14⁰⁰, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d.225-229).

Decizia motivată a fost pronunțată la 15 aprilie 2014, iar termenul de declarare a recursului conform art. 231 alin (3) Cod de procedură penală, a început să decurgă *din 16 aprilie 2014* și s-a încheiat *la 16 mai 2014*. Astfel, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, care se contestă a fost pronunțată integral la 15 aprilie 2014, iar recursul ordinar declarat de avocatul Digor Filip în numele inculpatului Tanas M. a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 21 mai 2014 (f.d.251-252), prin urmare, a fost declarat peste termenul de 30 de zile stabilit de lege.

În conformitate cu prevederile art. 230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare Colegiul penal conchide că, recursul ordinar declarat de avocatul Digor F. în numele inculpatului Tanas Mihail este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

9. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Digor Filip în numele inculpatului Tanas Mihail, împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 martie 2014, în cauza penală în privința lui *Tanas Mihail Ion*, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, publicată la 26 august 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Petru Moraru